

E-vägledning

EN FÖRDJUPNING
VERSION 1

Innehåll

Bakgrund	3
Etik och GDPR	4
<i>Nyttiga länkar:</i>	4
Kort om "e-vägledning"	5
E-vägledning i Danmark	6
<i>Redogörelse:</i>	6
<i>Vidare läsning:</i>	7
E-vägledning i Finland	8
<i>Redogörelse:</i>	8
<i>Vidare läsning:</i>	8
Andra internationella förhållningssätt	9
Digitala verktyg och intressanta länkar.....	10
<i>Länkar</i> 11	
Volkans webinarier	12
Spotifyfyspellistan "Vägledarmusik"	13
Till syvende och sist	14

*Över tidens sus i tallar, över årens flykt
på fjädermolnets vinge bred och stark,
trår från natt till dag, från nöd till
frihet ifrån fruktan den strävan
som är lika för oss alla. En öppen stad,
ej en befästad, bygger vi gemensamt.
— Dess ljus slår upp mot rymdens ensamhet.*

(Ragnar Thoursie i "Sundbybergspologen")

Bakgrund

Sverige, liksom hela världen, befinner sig i en sällan tidigare skådad situation som skakar om fundamenten som utgör våra samhällen. Vi går en krävande tid till mötes, men vägledningen bör fortgå i möjligaste mån.

Många vägledare arbetar just nu på distans, varför vi känner att vi vill erbjuda stöd för att förenkla och förbättra situationen för oss som i vår strävan att ge fullgod vägledning till landets medborgare vänder ut och in på oss själva just nu. Nu är vår profession och det vi har att erbjuda till samhällsapparaten viktigare än någonsin - då landets ansträngda läge kommer kräva perspektivvidgat nytänkande i förhållande till karriär, samhällsekonomi och framåtrörelse i alla led.

Sveriges Vägledarförening (SVF) har kontaktat vägledare i Finland och Danmark för att ta del av deras metoder för e-vägledning, det vill säga vägledning som bedrivs digitalt. Vi har så gjort för att kunna bistå er - våra medlemmar, och vägledare i hela Sverige - i denna tid av utmaningar. Vi har även påbörjat en kartläggning om vad som görs i Sverige, och redogör för det vi hittills tillgodogjort oss i denna handling som du nu läser. Det är dock viktigt att ni tänker på att informationen i denna text inte på något sätt är juridiskt granskad, varför dialog med arbetsgivare och kollegor är viktig för att inte begå tjänstefel, eller liknande. Notera också att faktafel kan förekomma. Påtala då gärna dessa, så att vi kan rätta till saken.

Observera att detta förhoppningsvis ska vara ett levande dokument som uppdateras löpande under den situation som råder. Därför är den än mer viktigt att ni som läser och tar del av informationen återkopplar och ger feedback (info@vagledarforeningen.se). Tillsammans kan vi hitta gemensamma och kvalitetssäkrade förhållningsätt.

Det är också viktigt att här understryka, att i tider av kris är det viktigt att nå ut till, samt lugna, de yngsta i vårt samhälle. Nationella trauman och händelser som skakar om våra vardagar kan ge oro, inte minst för den nya framtid som kanske inte liknar det vi trott om den tidigare. Det är viktigt att vi tänker lite extra på dessa individer, även om alla medborgare såklart är i behov av framtidshopp just nu. Än viktigare för oss att nå ut till våra vägleda, med andra ord.

Klappa er själva på axeln – blicka framåt, och håll lågan levande. Vi behövs mer än någonsin!

**Med varma hälsningar,
Sveriges Vägledarförening**

PS. Ytterligare material, tips och idéer tas tacksamt emot på info@vagledarforeningen.se

Etik och GDPR

Det är viktigt att ha kännedom om rådande regelverk och lagar, inte minst GDPR, i detta sammanhang. Be arbetsgivare om riktlinjer kring detta, exempelvis vad gäller de digitala verktyg som ni använder.

Det är också viktigt att inte glömma bort våra vägledningsmetoders principer samt våra etiska riktlinjer i arbetet med de vägledda, även när vi arbetar digitalt. Det kan vara svårare än vanligt att spegla, bemöta, och så vidare, i textbaserade samtal. I Danmark finns tydliga riktlinjer kring dessa frågor, men i Sverige har vi ännu inte nått konsensus kring förhållningssätt. Även här är det viktigt att ha en dialog med arbetsgivare och kollegor.

Även om digitala vägledningssamtal kan borga för ökad jämvikt i samtalet, då den vägledde till exempel alltid kan välja att avsluta samtalet när hen när som helst önskar, eller exempelvis befinner sig i tryggheten som förhoppningsvis är associerad med deras egna hem, så kan en så kallad ”teknisk ojämvtikt” skönjas. Detta då du som vägledare kan ditt valda system utan och innan, medan den vägledde inte gör det. Sådana här frågeställningar är viktiga att begrunda, och ska också gärna diskuteras med arbetsgivare, kollegor och dylika.

Nyttiga länkar:

- <https://www.vagledarforeningen.se/deklaration/>
- <http://diginole.lib.fsu.edu/islandora/object/fsu%3A210480>
- <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/swedish/elgpn-tool-no-6-riktlinjer-for-utveckling-politik-och-system-inom-livslang-vagledning-ett-referensramverk-for-europeiska-unionen-och-eu-kommissionen-riktlinjer/view>

Kort om "e-vägledning"

Notera att "e-vägledning" också kan benämnas som "fjärrvägledning", "fjärrsyv", "digital vägledning", och liknande, av olika parter, då det ännu inte finns ett gemensamt nationellt förhållningssätt inom området.

Yrkesverksamma vägledare i Sverige har länge fokuserat på det så kallade "traditionella samtalet", med vilket menas ett samtal mellan två individer - den vägledde och vägledaren - som under ordnade former möts fysiskt inom ramarna för offentliga och privata institutioners verksamheter. Fokus har legat på att göra såväl vägledare som sökande trygga och bekväma i denna situation, samt att bygga vägledningstekniker för ändamålet. Under senare år har dock många försök att utveckla e-vägledningstjänster genomförts runt om i landet. Dock utan organisatoriskt stöd, men med en mångfald av olika sociala medier som verktyg.

E-vägledning innebär att den vägledde och vägledaren oftast inte befinner sig i samma fysiska rum, och/eller att vägledningsaktiviteten sker med stöd av IKT baserade, digitala verktyg. E-vägledning ska ge vägledning via webben, antingen i realtid eller genom förberett material.

Denna informationshandling syftar till att ge en inblick i detta, för att inspirera och ge nya uppslag till att bedriva vägledningsverksamhet på distans.

E-vägledning i Danmark

Redogörelse:

E-vägledningen i Danmark är väl utvecklad och har bedrivits sedan år 2011. SVF har ett inbokat skypemöte med ”Styrelsen for IT og laering” planerat i slutet av mars, exakt när beroende på arbetsbörda, varför denna text eventuellt kommer uppdateras vid ett senare tillfälle. E-vägledningen bedrivs centralt och nationellt, och genom ett nationellt framtaget chattverktyg.

I insatsens begynnelse antog de ansvariga för projektet att de frågor som skulle ställas skulle vara av informationskaraktär, det vill säga raka frågor som krävde raka svar. Allteftersom har data dock visat att e-vägledningen ofta har kommit att handla om mer komplexa spörsmål än så. Faktum är att lite mindre än hälften av de frågeställningar som dyker upp i insatsen har kommit att handla om dessa enklare typer av frågeställningar. Det har ställt stora krav på de vägledare som bemannar tjänsten.

Inledningsvis förväntade vägledarna i fråga att endast återkoppla med exempelvis länkar, utan närmare förklaring till länkarna innehåll och betydelse. Därför slog vägledarna tidigt larm om farorna som kan komma av att endast fungera som talande uppslagsverk gällande utbildningsinformation. Därför framtog tydliga riktlinjer vad gäller etik och förhållningssätt som ni finner under ”vidare läsning” som första länk, men saken återges här på engelska (detta kan, om tids finnes och det önskas, översättas till svenska):

”eGuidance’s experience with the chat medium is that communication might be virtual, but it is not a false communication. The guidance chat is ‘real’ communication, characterized by mutual understanding, misunderstanding, exchange of information, joy, annoyance, etc. Despite the distance, a personal relation is possible.

Some characteristics of the chat make the medium especially suitable for guidance. The characteristics relate to 1) reduction in sensory impressions, 2) synchronization and 3) characters, language and the use of the keyboard:

Reduction in sensory impressions:

- *Anonymity – attracts more young people who find it challenging to meet with a guidance counsellor in person*
- *Silence – allows the guidance counselling to take place anywhere, as it does not attract attention*
- *Concentration – no ‘unknown’ disturbances, since the person seeking guidance is in a safe environment*
- *Sympathy in advance – when appearance, voice, etc. are not taken into account, it promotes mutual sympathy and recognition*
- *Reduced intimacy threshold – great openness and thereby quick shortcut to the root of the issue*

Synchronization:

- *Nearness, personal guidance – the medium is used in different situations, but by communication partners that consequently enter into a personal relationship*
- *Intensity – due to the simultaneous and temporary presence and relationship, which is constantly maintained*
- *Immediate feedback – that is attractive due to immediate solution and clarification*

Characters, language and use of the keyboard:

- *Possibility for large variation in characters when using the entire keyboard is conducive to communication*

The act of writing leads to reflection:

- *Presence can be signalled by using emoticons, such as smileys*
- *Immediate combination with relevant links (information and inspiration tools)*
- *Possibility of saving the session and potentially printing it out for later use”*

(Källa: <https://ufm.dk/en/education/internationalisation-and-cooperation/international-cooperation-on-guidance/euroguidance-denmark/publications-and-fact-sheets/guidance-via-chat/guidance-via-chat>)

Vidare läsning:

- <https://ufm.dk/en/education/internationalisation-and-cooperation/international-cooperation-on-guidance/euroguidance-denmark/publications-and-fact-sheets/guidance-via-chat/guidance-via-chat>
- <https://www.ug.dk/evejledning/artikler-om-vejledning-digitale-medier>
- <https://www.ug.dk/evejledning/om-evejledning>

E-vägledning i Finland

Redogörelse:

I vårt kära grannland Finland finns det e-vägledningsprojekt som är sjösatta, men de har inte arbetat med området lika länge som våra danska kollegor. De har genom forskning undersökt e-vägledningen som praktiskt verktyg, men de tankar om utveckling av tjänsten och utbildningen av de vägledarna som arbetar inom området har ännu inte helt hunnits formuleras, eller åtminstone inte omvandlats till praktik. Arbetet är också än så länge framförallt kopplat till att ge enkla frågor enkla svar, med andra ord är alltså vägledningen mer informationsartad i dagsläget, och fokuserar ännu inte så mycket på dynamiskt lärande och pedagogiskt samspel.

Vidare läsning:

- http://www.te-tjanster.fi/te/sv/skot_arenden_medoss/tetjanster/telefonservice/index.html
- <https://www.ungdomsliv.fi/>

Andra internationella förhållningssätt

<https://www.euroguidance.eu/mooc-on-e-guidance-in-higher-education>

Digitala verktyg och intressanta länkar

Obs! Det är viktigt att ni stämmer av med er arbetsgivare huruvida det är OK att använda dessa digitala verktyg och förhållningssätt.

Funktioner	Adobe connect	Skype	Zoom	Google meet	Microsoft teams	Join.me
Inträda i rummet	Fast länk. Kan delta med begränsade funktioner utan att installera något	Måste ha konto + installera program. Problem att ha möte mellan Skype business och privat konto	Varje möte har unik adress. Program måste installeras	Länk till möte. Kan delta med begränsade funktioner utan att installera program och utan googlekonto	Fast länk. Kan delta med begränsade funktioner utan att installera program	-
Antal deltagare	100	50	100-500 beroende på avtal	100-250 beroende på avtal	250	3-10 beroende på avtal
Skärmdelning	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Inspelning	Ja	Ja	Ja	Kräver utgåvan G Suite Enterprise eller G Suite Enterprise for Education	Ja	-
Chatt	Ja	Ja	Ja	Via webbläsare och mobilapp	Ja	Ja
Mobil	Ja, genom app	Ja, genom app	Ja, genom app	Ja, genom app eller att ringa	Ja genom app för inloggade medlemmar	Ja
Pris	4000/år (via nätverket eväglednign) Gratis prova på: 25 deltagare	Gratis	2328 kr/år	Ingår i G suites	Ingår i Office365	0-2000 kr

Länkar

- <https://www.slideshare.net/ThomasMueller/chat-counselling-handbook> - handbok för arbete genom chatt med barn och unga.
- www.hejsyv.se - Hejsyv.se är en lättillgänglig digital resurs för skolhuvudmän och skolor F-9 att själva utveckla och arbeta med studie- och yrkesvägledning som hela skolans ansvar. Allt material är kopplat till läroplan och allmänna råd om studie- och yrkesvägledning. Med anledning av coronaviruset och det ökade behovet av webbaserade läromedel för distansundervisning erbjuder dom tillfällig fri inloggning för skolor och skolpersonal.
- <https://www.saco.se/studieval/tester/vad-passar-jag-som/> - Sacos intressetest, för er som jobbar med tester.
- www.arbetsformedlingen.se – Arbetsförmedlingens sida innehåller mycket matnyttigt kopplat till karriär. Bland annat yrkesfilmer, test och liknande (*ytterligare information kommer komma från Arbetsförmedlingen*).
- <https://evagledning.se/> - Ett forum för studie- och yrkesvägledare inom vuxenutbildningen som är intresserade av av E-vägledning i vid bemärkelse. I dagsläget är vi ca 50 medlemskommuner som är med i något av samarbetsområdena ovan. Verksamheten finansieras via medlemsavgift. Samtliga medlemmar arbetar ideellt.
- <https://framtidskortet.se/> - Syftet med projektet är att ta fram ett digitalt, mobilvänligt kartläggningsverktyg och utveckla metoder kopplade till verktyget. Metoderna ska gå att använda i både den mer traditionella vägledningen som i onlinevägledning. Vi som ligger bakom initiativet är studie- och yrkesvägledare från forumet evagledning.se
- <https://www.mindomo.com/sv/> - Ett verktyg för att skapa så kallade "tankekartor".
- <https://screencast-o-matic.com/> - Ett inspelningsverktyg.
- <https://adventuresincareerdevelopment.wordpress.com/2019/03/26/adventures-in-career-development-podcast-episode-6/> - Ett podcastavsnitt på engelska om digital vägledning.
- <https://www.vagledarforeningen.se/wp-content/uploads/2020/03/Implementing-digital-career-guidance-services-in-a-municipal-guidance-centre-for-adults-Hanna-Grinde.pdf> - En intressant redogörelse för e-vägledning på engelska av styrelsemedlem Hanna Grinde.
- <https://syvsmetodbank.wordpress.com/tag/e-vagledning/> - matnyttigt om e-vägledning.

En bra Facebook-grupp om området som tagits fram av Jaana Kettunen är "ICT in Guidance and Counselling" - <https://www.facebook.com/groups/145761693415232/>

Obs! Denna lista bör vi alla hjälpas åt att bygga upp. Skicka in dina förslag med en kort beskrivning till info@vagledarforeningen.se

Volkans webinarier

Den avgående styrelsesuppleanten Volkan Serengil ska på försök driva ett eget studiecirkelprojekt på distans. Arbetsnamnet är "Kollegialt lärande: Vägledare vägleder vägledare" och kommer troligen vara sjösatt i april. Håll ögonen öppna för mer information. Observera att antalet platser kommer att vara begränsat för de första cirkelarna.

Spotifylistan "Vägledarmusik"

<https://open.spotify.com/playlist/5PsEYniiF95rQER12vilXn?si=aV2kX2iES4OtRZxvWFbNGg>

Något att lyssna på mellan varven där hemma – eller var ni än är.

Till syvende och sist

Ytterligare tips och idéer tas tacksamt emot på info@vagledarforeningen.se

*För Sveriges Vägledarförening,
William Lindo
info@vagledarforeningen.se
070-740 83 80*

Stort tack till:

Mia Lindberg, Lars Hugsén, Peter Plant, Raimo Vuorinen, Randi Boelskifte Skovhus, Ilse Jensen (eVejledning), Lotten Johansson, Åsa Sundelin, Hanna Grinde och Volkan Serengil.

Det är så oerhört fint, att se hur alla dessa personer, och många, många fler sluter upp för vår profession, och de vi syftar till att vara till för - medborgarna! Det visar verkligen på vår styrka, och att vi är villiga att anpassa oss när tiderna bjuder oss utmaningar.